

## Stimuleren Zero Emissie Aanbesteden

### *Zero Emissie Aanbesteden binnen budget*

#### 1. Inleiding

Dit document ondersteunt gemeenten bij het behalen van hun klimaatdoelstellingen door strategisch en effectief zero emissie (ZE)-aanbesteden binnen het doelgroepenvervoer (DGV). Het biedt inzichten, praktijkvoorbeelden en concrete aanbevelingen.

**Onderzoeksvraag:** Een overzicht van verplichtingen, mogelijkheden en financiering voor gemeenten om Zero Emissie Aanbesteden te stimuleren. Gemeenten worden ondersteund door een handvat dat zij kunnen gebruiken om toch te zorgen dat ZE aanbesteden blijft worden uitgevraagd.

#### 2. Waarom inzetten op ZE-aanbesteden?

- Klimaat: DGV is verantwoordelijk voor een aanzienlijk deel van gemeentelijke mobiliteitsemissies.
- Gemeente als regisseur: door duurzaam aan te besteden nemen gemeenten hun rol als maatschappelijk verantwoord opdrachtgever serieus.
- Marktontwikkeling: gemeentelijke vraag stimuleert innovatie en schaalvergroting bij vervoerders.
- Kosten- en onderhoudsvoordelen: lage energiekosten, minder afhankelijk van brandstof, weinig onderhoud en soms fiscale steun.
- Milieuvriendelijk en stil: geen uitlaatgassen, geen geluidsoverlast en geschikt voor alle Nederlandse binnensteden en milieuzones.
- Samenhang doelen: ZE-vervoer sluit aan bij bredere beleidsdoelen zoals klimaatdoelstellingen, energietransitie, luchtkwaliteit in de maatschappelijke businesscase.

#### 3. Knelpunten in de praktijk

- Investeringskosten voor ZE-voertuigen en laadinfrastructuur.
- Korte contractduren beperken investeringsbereidheid van vervoerders.
- Onvoldoende kennis over ZE-businesscases binnen gemeentelijke organisaties.
- Politieke focus op kostenbeheersing en continuïteit van vervoer leidt soms tot terughoudendheid ten aanzien van ZE.
- Netcongestie (zie **Netcongestie**) en ruimtelijke beperkingen voor laadinfra.

#### 4. Toepassingsmogelijkheden

- Langere contractduur: Minimaal 8–10 jaar biedt investeringszekerheid voor vervoerders.
- Ingroeimodel: Start met een basispercentage ZE en verhoog dit stapsgewijs. Omschrijf hierbij goed je verwachtingen eventueel via een herzieningsclausule (zie **Herzieningsclausule en Open Calculatie**).

- Flexibele eisen: Laat ruimte voor innovatie en maatwerk per regio of doelgroep (zie **Herzieningsclausule en Open Calculatie**).
- Monitoring en handhaving: Gebruik ritregistratie en sancties om naleving te stimuleren.
- Stimulerende gunning: Beloon extra ZE-ambitie met gunningspunten of bonusmechanismen. Bijvoorbeeld door een bonus toe te kennen als meer ZE wordt ingezet dan de minimale eisen. (zie **Beloningssystemen ZE-aanbesteden**).
- Samenwerking met netbeheerders: Doe kennis op over de actuele situatie in uw regio ten aanzien van netcongestie en beschikbare stroomcapaciteit en onderzoek hoe u met uw netbeheerder in gesprek kunt gaan (zie **Netcongestie**).
- Bespreek de Total Cost of Ownership (TCO) met de markt om na te gaan of de uitvraag ZE leidt tot hogere kosten: In 2022 bleek uit de [evaluatie MIA-regeling](#) al dat elektrische personenauto's en taxibussen (8+1) de TCO die van de fossiele variant dicht benaderde en eigenlijk al uit kan. Alleen op de rolstoelbussen was nog sprake van een hogere TCO.
- Open calculatie: Transparantie over kosten en marges vergroot vertrouwen (zie **Herzieningsclausule en Open Calculatie**).

## 5. Toepassingsvoorbeelden

- Regio Twente hanteerde een ingroeimodel met gunningspunten voor ZE-ambitie. Eén perceel bereikte 98% ZE.
- Provincies Friesland en Flevoland hanteren verschillende eisen en tonen aan dat maatwerk werkt.
- RegioRijder (Noord-Holland) stuurt met beloningssystemen en sancties op prestaties.
- Regiotaxi Utrecht hanteert een combinatie van ZE-vervoer en sociale werkvoorziening als inclusieve aanpak.
- Zie **bijlage** voor concrete toepassingen.

### Te doorlopen stappen ter voorbereiding op aanbesteding:

- Doe onderzoek naar het huidige wagenpark en de mogelijkheden bij de huidige vervoerders.
- Volg de ontwikkelingen in wet- en regelgeving en informeer naar subsidieregelingen:
  - Gewichtsvrijstelling rijbewijs B (rolstoelbussen).
  - BPM-verhoging teruggedraaid voor rolstoelbussen.
  - Subsidieregelingen [SPRILA](#) en [SWIM](#).
- Kijk daarbij bij vervoerders én in uw gemeente/regio wat de situatie ten aanzien van laadvoorzieningen is en wat de plannen zijn voor de voorgenomen contractperiode.
- Maak naar aanleiding van deze onderzoeken een realistische inschatting van de nodige investeringen en (on)mogelijkheden.
- Indien er veel mogelijkheden zijn kan de minimale eis relatief hoog worden ingezet.
- Bij voldoende/beperkte mogelijkheden en als uitbreiding wordt voorzien past een ingroeimodel via een herzieningsclausule (zie **Herzieningsclausule en Open Calculatie**).

- Verdere stimulans kan gevonden worden in:
  - Actieve houding van gemeenten ten aanzien van voorzien in laadmogelijkheden.
  - Bonusregelingen waarbij toeslagen worden betaald bij snellere instroom van ZE gedurende de contractperiode (zie **Beloningssystemen ZE-aanbesteden**).
  - Gunningspunten bij een aanbod boven de minimumeis ten aanzien van ZE (zie **Beloningssystemen ZE-aanbesteden**).
  - In plaats van de mate van Zero-Emissie kan ook de laadinfra als gunningscriterium worden opgenomen om Zero-Emissie meer te stimuleren (zie **Beloningssystemen ZE-aanbesteden**).
- Vraag advies op dit thema bij collega's of deskundigen!

## 6. Conclusie

ZE opnemen in een aanbesteding kent vele mogelijkheden waarbij financiële risico's vooraf kunnen worden ingeschat. De taxibranche, met name contractvervoerders verduurzamen al jaren waardoor ZE-wagenparken relatief uitgebreid zijn. Daarnaast zijn er door wet- en regelgeving al meer mogelijkheden voor ZE-rolstoelvervoer. De praktijk laat zien dat het wél kan mits gemeenten strategisch, realistisch en samen met de markt opereren. Door te kiezen voor langere contracten, ingroeimodellen en stimulerende gunning, ontstaat ruimte voor innovatie en impact. Gemeenten spelen een cruciale rol om de transitie naar duurzaam vervoer te versnellen.

## 7. Aanbevelingen

- Doorloop de eerdergenoemde stappen om inzicht te krijgen in uw situatie en mogelijkheden vóór uw aanbestedingstraject.
- Gebruik herzieningsclausules en open calculatie voor flexibiliteit.
- Gebruik bonussystemen of gunningspunten om Zero-Emissie te stimuleren.
- Kijk verder dan alleen de voertuigen, overweeg laadinfra als onderwerp in uw aanbesteding:
  - via herzieningsclausules bij ontwikkelingen ten aanzien van laadinfra in de gemeente/regio;
  - via gunningscriteria gericht op laadinfra.
- Overweeg dialooggerichte aanbestedingsvormen en marktconsultaties.
- Onderzoek subsidiemogelijkheden (bijvoorbeeld DKTI, MIA/Vamil).
- Stimuleer co-financiering en publiek-private samenwerking.
- Informeer bestuurders en stakeholders over de voordelen van ZE.
- Deel successen en leerervaringen via regionale platforms.

### Aanbevelingen gemeentelijk beleid ten aanzien van ZE:

- Veranker ZE-doelstellingen in mobiliteits-, klimaat- en inkoopbeleid binnen uw gemeente.
- Stel een gemeentelijke ZE-visie op voor DGV.
- Richt een multidisciplinair team in (inkoop, mobiliteit, duurzaamheid).
- Stimuleer kennisdeling via intergemeentelijke netwerken en pilots.

## 8. Bronnen en links

- Regio Twente (René de Beer)
- PvE RegioRijder vervoercapaciteit
- PvE ZOOV
- Overzicht aanbestedingen
- Provincie Friesland
- Provincie Flevoland
- Regiotaxi Utrecht
- [RVO \(MIA en Vamil\)](#)

Opgesteld door Forseti, november 2025